

پژوهشی در باب:

جاهلیت مدرن و الاولی در سوره احزاب

طراح: راضیه منفرد

معاونت پژوهش حوزه علمیه ام‌الائم (سلام الله علیها)

آبان ۹۸

جاهلیت به مقطعی از تاریخ عرب (حدود دو قرن) پیش از ظهور اسلام و بعثت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) که بت پرستی و نیز جهل و خرافه گرایی از نشانه های بارز آن به شمار می رود، اطلاق می گردد.

خداوند متعال در بخشی از آیه 33 سوره احزاب خطاب به برخی از زنان پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) می فرماید: «لاتبرجن الجاهلیه الاولی» و همچنین جاهلیت نخستین در بین مردم ظاهر نشوید طبق نقل برخی از مفسرین عبادت و جاهلیت اولی اشاره به جاهلیت عصر قبل از پیامبر اسلام دارد و برخی از مفسرین این نکته را بیان کرده اند که این آیه یکی از پیشگوییهای اعجاب آمیز قرآن می باشد چراکه خبر از جاهلیت دیگری می دهد که در آینده رخ خواهد داد.

امروز ما شاهد جاهلیت نوع دوم می باشیم درباره ی مراد از تعبیر جاهلیت الاولی در این سوره (احزاب) اختلاف نظر هست. برخی گفته اند دوره ی زمانی بین حضرت آدم و نوح. بین حضرت نوح و ادریس و بین حضرت عیسی (علیه السلام) و رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) به نظر طبری منظور از جاهلیت، جاهلیت اولی جاهلیت پیش از اسلام است.

جاهلیت جدید

اندیشه جاهلیت در دهه های اخیر عمدتاً بر اثر مواجه جهان اسلام با دنیای جدید به صورت مفهومی مستقل در آثار برخی علما و نویسندگان دینی بارآفرینی شد..

ویژگی های جاهلیت اولی

هرچند بین جاهلیت قبل از اسلام و جاهلیت مدرن، ویژگی های مشترک و بسیار زیادی وجود دارد که شرح و توضیح هرکدام از آن ها نیاز نوشتن جدگانه می باشد ولی شناخت اجمالی آنها اهمیت ویژه ای دارد و آشنایی با آنها باعث می شود که گرفتار ناهنجاری های جاهلیت مدرن نشویم.

بیشتر رفتارهایی که در زمان جاهلیت قبل از اسلام بود هم مخالف عقل و علم و هم مخالف احکام الهی بود این خود یکی از شاخصه هایی است که طبق آن می توان بسیاری از مسائل را سنجید.

ویژگی های جاهلیت مدرن:

اعراب زمان جاهلی به دلیل نداشتن علم کافی و پایبند نبودن به دستورات دینی گرفتار برخی اعتقادات و همچنین انجام دادن برخی کارهایی می شوند که تا ابدیت همانند لکه و ننگی بر پیشانی شان نقش بسته است. اما انسان ها در جامعه امروزی با ادعای علم و دانش و پیشرفت های صنعتی و تکنولوژی و داشتن هزارات دانشگاه و مراکز معتبر علمی روز به روز در منجلاب گناه و فساد فرو می روند. به خاطر روی برگرداندن از معنویات و دستورات الهی و فاصله گرفتن از امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که حجت خداوند بر روی زمین می باشد روز به روز گمراه تر می شود و در دره های هولناک جاهلیت مدرن سقوط می کند.

همچنین پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در حدیثی طولانی برای مسلمان فارسی برخی از ویژگی های جاهلیت مدرن را اینطور بازگو می فرمایند:

«ای مسلمان در آن موقعیت که کارهای بد و ناپسند بین مردم به صورت کاهاری خوب و شایسته در آید و کارهای نیکو و پسندیده به صورت کاهاری ناپسند جلوه کند... ای مسلمان»

در آن زمان مردها به مردها اکتفا کنند و زن ها به زن ها اکتفا مپ نمایند و اگر جاهلیت قبل از اسلام، تعصبات قومی و قبیله ای روسای قبایل باعث می شد که بسیاری از قبایل به جان هم بیفتند در این عصر نیز کسانی که دنیا را دهکده ای بیش نمی دانند و خود را رئیس آن دهکده و قبیله می دانند با سیاست های غلط خود بیشتر کشورهای دنیا را به جان هم می اندازند و با ایجاد تفرقه و اختلاف بین مردم کشورهای مختلف، امنیت و آرامش را از جامعه بشری سلب نموده اند.

با توجه به بخشی از آیه 33 سوره احزاب برخی از مفسرین این نکته را بیان کرده اند که جاهلیتی در آینده رخ خواهد داد که به مراتب سخت تر از جاهلیت قبل از اسلام می باشد. برای در امان ماندن از چنین جاهلیتی باید با مقام امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) آشنا شویم و خود را تحت ولایت ایشان قرار دهیم تا نجات پیدا کنیم.

اگر چشمانمان را باز کنیم و طور دیگری به این عصر نگاه کنیم، ابوجهل ها و ابوهلب ها و ابوسفیان های بسیار زیادی می بینیم که در مسابقه ی جهل و نادانی، از سردمداران جاهلیت قبل از اسلام نیز گوی سبقت را ربوده اند.

منابع:

- ♦ www.mahdi313
- ♦ www.porseman.com
- ♦ www.wikifegh